

GORIŠKA STRAŽA

Izdaja vsako sredo opoldne, z Stane za celo leto 12 tir, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

Uredništvo in uprava: ul. Veturini 9. — —
ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. — —

*Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne,
mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.*

Nefrankrana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 liri v višini enega cm v enem stolpu.
— — List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. — —
— — Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. — —

PRED ODLOČILNIMI DOGODKI.

Fašisti odločno proti vsaki avtonomiji. - Boj med Gorico in Vidmom. - V Rimu se vrše neprestana pogajanja med avtonomisti in proti-avtonomisti. - Boj se bliža višku.

Živimo v odločilnih dneh. Trenutki zgodovinske važnosti za našo deželo beže in se podo mimo nas. Italijanska vlada nas je priklopila svoji državi sicer brez naše volje, toda z aneksijskim zakonom iz leta 1920 nam je zagotovila, da bo varovala vse naše avtonomije ter pri raztegnjenju svojih zakonov na naše pokrajine postopala sporazumno z našimi zastopniki. Akoravno je imelo to stališče vlade že od prvega pričetka celo vrsto - nasprotnikov, - opozarjamo samo na tržaške protiautonomiste z Mosconijem na čelu - smo imeli na drugi strani tudi mnogo krepkih in upljivih zagovornikov, v prvi vrsti italijansko ljudsko stranko. Računali smo že skoro z gotovostjo, da se bo vlada držala zakona iz leta 1920 in nam dala politično, upravno in šolsko zakonodajo kakoršno si želi večina prebivalstva novih pokrajin. Zadnji tedni, zlasti pa zadnji dnevi nam prinašajo dokaz za dokazom, da smo se varali. Smo še sicer sredi bojnega vrveža, toda znamenja slabo kažejo. Zadostoval je nastop fašistov na Južnem Tirolskem in vlada je zgubila ravnotežje. Po svojem časopisu sicer še trditve, da hoče povsod uveljaviti zakon, toda nihče ji tega ne veruje. V resnici je zlezla pred fašisti pod mizo in dela samo še kar ti zahtevajo. Po njihovem ukazu je odstavila bolcanskega župana dr. Perathonerja, ukinila osrednji urad za nove pokrajine v Rimu, odpravila generalne civilne komisariate, uvaja v naše dežele prefektore po načinu starih pokrajin, hoče na mah raztegniti celo svojo upravno in politično zakonodajo tudi na nas, nas hoče raztrgati in razcepiti itd.

Tako stoje razmere v tej žalostni, usodni uri. Kakšen potek bodo vzele, ne moremo z gotovostjo trditi, vendar hitimo brezdvomno odločilnim dogodkom nasproti.

Naj navedemo nekaj odličnih glasov k položaju:

Razgovor s posl. Ščekom.

Naš urednik je imel včeraj priliko razgovarjati se s poslancem Ščekom o kritičnem položaju. Iz daljšega razgovora podajamo v naslednjem najvažnejše točke.

Na vprašanje našega urednika, če je imela italijanska vlada resen namen držati se pri ureditvi razmer v novih pokrajinah aneksijskega zakona iz leta 1920., ki določa, da se ohranijo naše avtonomije in se postopa v sporazumu z nami, je odvrnil g. poslanec:

Izmed italijanskih strank je edino italijanska ljudska stranka, ki se resno drži avtonomističnih načel. Zato je ona od vsega pričetka podpirala naša stremjenja po avtonomiji. Hotela je tudi ustvariti za nove pokrajine posebno ministrstvo in sicer iz razloga, da potrebujejo iste posebne nege in pažnje.

To svoje stališče je utemeljevala z raznimi dejstvi: 1. Goriška in Tridentinsko sta v razvalinah; obnova zahteva, da se z njima izjemno postopa. 2. Industrijo v naših pokrajinah je vojska uničila. Treba jo je na novo dvigniti na noge in omogočiti deželi gospodarsko življenje. Ker je mnogo te industrije v inozemskih rokah je položaj še bolj zapleten. 3. Obe pokrajini sta ob meji, ter sta vsled novih državnih mej morali prestopiti silne notranje pretresljaje. 4. Trst s svojo svetovno lako je vsled novih razmer padel na nivo malega pristanišča, zato je treba zanj posebnih ukrepov.

Ako se pa ne osnuje posebno ministrstvo za nove pokrajine, potem bodo iste v

najkrajšem času popolnoma zednačene s starimi pokrajinami in ne bodo deležne one posebne obzirnosti, ki jo brez dvoma potrebujejo. Tudi je znano, da se v naši državi z oddaljenimi provincami bolj mačehovsko postopa, naj omenim samo Sicilijo in Sardinijo.

Iz vseh teh razlogov je delal don Sturzo še pri sestavljanju zadnjega Factovega ministrstva na to, da bi se osnovalo posebno ministrstvo za nove pokrajine. Žalibog ljudska stranka s to svojo zahtevo ni prodrla.

Urednik: Kakšne skupine so najbolj nasprotnovalce?

G. poslanec: V prvi vrsti so se zbili tega posebnega ministrstva nacionalisti in framasoni. Računali so z gotovostjo, da bi bil imenovan za ministra novih pokrajin Degasperij, neke vrste Furlan iz Tirolsko-Tridentinskega. Ta mož bi skušal naše pokrajine gospodarsko okrepiti, ter bi bil nam tudi narodno pravičen. On je pristaš široke avtonomije, zato bi bila ostala naša avtonomija, zlasti tudi šolska brezdvomno neokrnjena.

Nadalje so nastopile proti predlogu ljudske stranke razne liberalne stranke, ki so po svojem duhu protiautonomistične kakor n. pr. v Jugoslaviji jugoslov. demokratska stranka. Vendar bi pa bila proti vsem tem skupinam ljudska stranka najbrže prodrla, če bi ne bil nastopil fašizem z nasiljem in bombami.

Urednik: Ali so naše avtonomije že popolnoma pokopane? Kakšna bo ureditev naših pokrajin?

G. poslanec: Zelo se bojim, da bomo v boju za avtonomijo vsaj trenutno podlegli. Načrtov, po katerih naj bi se uredile razmere v novih pokrajinah je pa več. Eni pravijo naj bi ostale Istra, Trst in Goriška, kakor doslej vsaka zase upravna enota, seveda brez avtonomije na podlagi zakonov iz starih pokrajin. Drugi (tržaški posl. Suvich) predlagajo naj se cela Primorska in Videm spojita v eno pokrajino. Tretji hočejo Goriško razkosati: postojnski, sežanski in tržiški okraj naj bi se priklopili k Trstu, kanalska dolina na Korškem, Bovec in Kobarid, morda tudi Idrija, k Vidmu, ostanek naj bi tvoril posebno upravno enoto z Gorico kot središčem. Temu stališču so se prilagodili že nekateri goriški, zlasti trgovski krogi, ki hočejo imeti Gorico na vsak način za glavno mesto. Četrty predlog gre za tem, da bi ostala Istra in Trst zase, cela Goriška z Notranjsko vred, tedaj vsi Slovenci kompaktno, naj bi se pridružila Vidmu. Na podlagi italijanske upravne zakonodaje naj bi obe pokrajini imele skupen deželni zbor s 60 poslanci, od katerih naj bi jih odpadlo na Goriško dvajset.

Urednik: Kateri teh načrtov ima največ izgleda, da prodre?

G. poslanec: Sedaj se vrši oster zakulisni boj in je težko prorokovati, kdo bo zmagal.

Urednik: Ali je še mogoče računati, da bi vsi ti načrti propadli in bi prišlo do radikalne spremembe za nas obupnega položaja?

G. poslanec: Mogoče, vse je mogoče, človek nikdar ne obupa. Živimo na vročih tleh in vsak dan nam lahko prinese kak izreden dogodek. Recimo, da bi izbruhnila vladina kriza in bi šli potem fašisti in ljudska stranka skupno v vlado. V tem slučaju bi gotovo... toda pustimo prerokovanja.

Deželni odbornik Dr. Besednjak k položaju.

»Piccolo della Sera« z dne 16. t. m. prinaša pod naslovom »Italijani in Slovenci edini proti priklopitvi goriške dežele h videmski provinci« sledeči razgovor svojega poročevalca z dež. odbornikom dr. Besednjakom:

— Prvi utis, ki sem ga dobil o sklepu videmskega občinskega sveta, — pravi dr. Besednjak — je bil, da pomeni ta dokument eno izmed poglavitnih političnih zmot, ki so se dogodile v zadnjih, treh letih v naši pokrajini, a moj vtis je potrdilo viharno in naravnost sunkovito ugovarjanje vseh goriških političnih strank brez razlike. Proti temu neumestnemu sklepu so vse stranke v Gorici dvignile najodločnejši protest. Smatram izvršeni korak videmskega občinskega sveta kot največjo predrznost. Ne morem namreč razumeti, kako more občina, ki leži izven naše dežele, zahtevati, da se zatre ena cela dežela, kakor tudi glavno mesto te dežele, ne da bi to zbudilo takojšnji in energični odpor od strani ogroženega prebivalstva.

Goriška dežela tvori gospodarsko enoto, ki dovoljno krije iz sebe svoje potrebine. O tem se lahko prepriča vsakdo, ki upošteva dejstvo, da potrebuje živahno razvita furlanska industrija neobdelani gradbeni les iz goratega dela dežele, dočim dobivajo Gore žito iz Furlanije.

Mesto Gorica je naravno središče dežele, in v njem se križa vse to gibanje. Dejstvo je, da se v Gorici stekajo Soška in Vipavska dolina, ter vse prometne žile Brd in Vzhodne Furlanije. In tako je Gorica srce vsega gospodarskega življenja cele dežele in raditega je Gorica edino mogoče in primerno središče deželne, na tudi državne uprave. Kdor bi hotel določiti Videm za glavno mesto naše dežele, bi iztrgal srce iz živnega telesa in s tem bi tudi povzročil neizogibno smrt naše dežele.

Raditega sem se začuden vprašal, ali so Videmci vedeli, kaj zahtevajo? Ali so se zavedali usodnih gospodarskih posledic, ki bi zadele mesto — posestrimo? Videmci bi morali pomisliti, da goriški Italijani niso bili rešeni izpod avstrijskega jarma z namenom da bi izročili svoje mesto gospodarski smrti.

Videmci so navedli za svojo zahtevo dva argumenta: Zedinjenje furlanske dovine in izločitev takozvane »slovenske nevarnosti«.

— Nato dokazuje dr. Besednjak s svežimi dogodki, da je duševna enota Furlanije vedno obstojala. In nič ne bi moglo te enote bolj uničiti, kot pa borba dveh furlanskih mest.

— Videmski sklep, nadaljuje dr. Besednjak, je hotel načeti tudi rešitev slovenskega problema v mejah Italije. Toda z očitnim namenom raznarodovanja ni mogoče niti pristopiti h reševanju slovenskega problema v Italiji. Podobne intrige ne morejo doseči ničesar drugega, kakor da razburijo do globin duševno raznolozenje slovenskega prebivalstva. Tudi si ne moremo misliti učinkovitejšega in krepkejšega sredstva, za povzdigo narodne zavesti v slovanskem prebivalstvu.

Te videmske namere so toliko bolj nespametne, ker je naravnost otročje misliti, da se more raznaroditi ljudstvo, ki se svoje narodne samostojnosti tako globoko zaveda kakor slovensko ljudstvo. Tudi si ne morem misliti, da bi se italijanska vlada mogla odločiti za to politiko, zlasti ako pomislimo, da bi taka politika zadela ob nasprotstvo Italijanov

naše pokrajine, ne izvzemši fašistov in ne samo ob nasprotstvo Slovencev.

Določna in trdna volja Slovencev se brani celoto in nerazdeljivost goriške dežele z glavnim mestom Gorico. Hočemo se tudi pridružiti vsem italijanskim strankam, ki so že započele borbo za isti cilj.

(Naš urednik je imel priliko govoriti z dež. odbornikom dr. Besednjakom. Pooblastil ga je izjaviti, da leži bistvo in vsa teža njegovih izvajanj v tem, da se meje goriške dežele ne spremenijo. Kakor hitro bi se pa hotelo našo deželo trgati, bi morali zavzeti drugo stališče.)

Slovenci in Italijani proti razkosanju dežele.

V hipu, ko so fašisti z zasedbo Tridenta in Bocna dosegli, da je vlada zatrla osrednji urad za nove pokrajine in zamenjala državno upravo Primorske z državnim upravnim sistemom starih pokrajin, — v tem hipu je začel nov srdit napad na enotnost goriške dežele. Videmski občinski svet je pozval vlado, naj odtrga kobarški in bovški okraj od Goriške. Oba okraja naj pripadeta Vidmu. Ta predlog je zadel v živo srce Goriške.

Protest Goriške.

Širši odbor Političnega društva »Etdinost« za Goriško je na svoji seji dne 12. oktobra t. l. razpravljalo o položaju, ki je nastal vsled odprave »Osrednjega urada za nove pokrajine v Rimu« in »Glavnih civilnih komisariatov v Trstu, Zadrju in Tridentu«. Pečal se je nadalje s sklepom vlade, s katerim je izročena komisiji za upravno reformo določitev bodočih upravnih mej v novih pokrajinah. Po temeljiti debati je odbor sklenil dvigniti najodločnejši protest proti vladni nameri odločevati o mejah naše zemlje brez zaslivanja in soodločevanja legitimnih zastopnikov prizadetega ljudstva. Ako bi hotel kdo rezati in trgati našo pokrajino brez nas, preko nas in proti nam, bi smatralo naše ljudstvo to za atentat na svoj gospodarski in kulturni obstanek. Vest, da nam preti taka nevarnost, je vzbudila neznanosko ogorčenje po vsej deželi in razburjenje raste od dne do dne med našim ljudstvom. Zahtevamo z vsvo odločnostjo, da se o upravnih in političnih ureditvi naših krajev, ki je za bodočnost našega ljudstva naravnost usodnega pomena, ne sme izvršiti noben odločilni sklep ne da bi bili prej zaslivanja in ne da bi pri tem sodelovali zastopniki interesirancev. Izražamo mnenje, da pomeni odprava »Osrednjega urada za nove pokrajine« v Rimu usoden udarec proti življenjskim interesom naših krajev, ako se ne ustanovi nadomestilo v posebnem ministerstvu za nove pokrajine. Ako se za naše kraje, ki jih je vojna gospodarsko uničila in poglala v obupne razmere, ne ustvari novo ministrstvo, ki bo skrbelo za naše posebne potrebe, se pogreznje nove pokrajine v brezprimeren kaos, iz katerega ni izhoda.

Protest mesta Gorice.

Tudi občinski svet goriškega mesta se je takoj dvignil v obrambo. V četrtek 12. okt. se je vršila posebna seja občinskega sveta. Na dnevnem redu je bil sklep, ki so ga skupno predložili voditelji raznih klubov v občinskem svetu. V tem sklepu občinski svet mesta Gorice energično protestira proti resoluciji videmskega občinskega sveta.

skega sveta. Odločno zavrača vsak pokušaj, ponižati Gorico v brezpomembno in gospodarsko mrtvo mesto s tem, da bi se jo podredilo Vidmu. Občinski svet zahteva, da mora ostati Gorica glavno mesto, naj se že uprava v pokrajini uredi tako ali drugače.

Ta sklep je v sijajnem govoru utemeljil mestni podžupan g. Camisi. Kdor bi hotel zmanjšati ali oslabil goriško deželo, ta bi pozeptal preteklost Gorice in izdal bodočnost mesta. Vodja fašistovskih občinskih svetnikov, g. prof. Simsig je izjavil, da bo fašizem vedno za to, da Gorica ostane glavno mesto pokrajine; obžaluje pa, da se izgublja toliko energije v to, da se ohrani škodljiva avstrijska avtonomija dežele. Po govorih drugih zastopnikov je občinski svet med viharnim ploskanjem občinstva enoglasno sprejel sklep, da mora Gorica ostati glavno mesto dežele.

Podel čina po treh letih cincanja.

Uradno glasilo Ljudske stranke, »Il Popolo nuovo« piše dne 14. t. m. sledečo sodbo o dogodkih v novih pokrajinah: »Podel čina po treh letih cincanja. Tako moramo označiti to, kar je napravil preteklo sredo ministrski svet, ko je zatri osrednji urad in osrednje ter pokrajinske komisije za nove pokrajine. Zadostovali so pripetljaji v Bocnu in Tridentu, da se prebudijo ministri naše vlade in da se ovedo, da obstaja vprašanje o začasni uredbi novih pokrajin. In »med gromom bobnov« so našli rešitev, ki je tri leta niso mogli izslediti in s katero se bi bila morala italijanska vlada resno pečati. Danes pa so podvzivali z rešitvijo in komisija ministrov je v 48. urah odločila... kot da bi bil Hanibal pred vrati.

Na čast resnici in v naše pošteno zadoščenje je treba povedati, da sta se naša somišljenika ministra Bertone in Bertini do konca borila, da se ta podlost ne izvede. Kaj so delali drugi ministri ne vemo, pa nas tudi ne zanima. Bistvo je bilo priprosto in malenkostno: Vlada ni vedela, kako razrešiti slučaj generalnega civ. komisarja Credara. List pravi, da je vlada hinavsko in brez poznanja stvari porabila to priliko, da zatre osrednji urad, in posvetovalne komisije za nove pokrajine. S cincanjem je v treh letih oslabila v prebivalstvu, ki je bilo navajeno resne, točne, poštene avstrijske uprave, vero v italijansko upravo. Potem je odstavila senatorja Salato, ki mu je prebivalstvo novih pokrajin zaupalo. Krona vsej tej vladni politiki pa je dekret, ki postavlja prefekte in ukinja civilne komisarijate. V okoliščinah, v katerih je izdan, je ta dekret podlost vlade one države, ki jo Mussolini imenuje »liberalno državo« in kateri vsaki dan prisoli zausričo ali ji brizgne v obraz pljunek zaničevanja.

Politika.

Naša notranja politika stoji v znamenju fašizma. Vse govori in se suče okrog tega najmodernejšega fetiša italijanske politike. Sicer je še vedno bojno razpoloženje najbolj ostro med komunisti in fašisti, vendar dajo slednji tudi drugim strankam — na nas pri tem ne

mislimo, — čutiti svojo neomejeno moč. Te dni so n. pr. v Florenci razbili neki društveni dom ljudske stranke. Mussolini, vodja fašistov, je neodoljiv. On hoče na vlado in hoče imeti zato nove volitve. Vlada, katero podpira tudi stari Giolitti, se temu upira in hoče sklicati parlament za 10. novembra.

V Jugoslaviji se je za enkrat poravnal spor v demokratski stranki, o katerem je govorilo »Pismo iz Ljubljane« v zadnji »Gor. Straži«. Davidović je ostal predsednik stranke in bo skušal, kakor pravijo zadnje vesti, doseči sporazum s Hrvati.

Reško vprašanje je zopet postalo ne koliko pereče. Ker so poročali listi, da se je dosegel sporazum med Italijo in Jugoslavijo in da bo zato izpraznila Italija 3. cono, se je takoj oglašil D'Annunzio, ki zaukazuje mobilizacijo svojih legijonarjev. Baje hoče nastopiti proti izpraznitvi.

V Grčiji je razglašeno obsedno stanje. Grške čete zapuščajo Tracijo in Turčija se pripravlja, da zopet stopi na evropska tla.

Jugoslovanski poslanik v Parizu Spalajković je dal nekemu francoskemu časnikarju sledeče izjave glede Tracije: Po večstoletnemu izkustvu je lahko razumeti, da mi ne gledamo v dobri očesom povratka Turkov v Evrono. Toda po porazu Grkov ni bilo mogoče prepričati tega povratka. Zato smo sporazumni z mejami koncesij, ki se imajo dati Turkom, da pride čim prej do sklepa miru z njimi.

Povratak Turkov na Balkan komplicira ves balkanski sistem z veliko nevarnostjo za mir. Srbija je bila že žrtev take izkušnje leta 1914. in 1915. Vsled turškega napada jo je Grčija zapustila, a Bolgarska jo je napadla od zadaj.

Ruski zunanji komisar Čičerin se je izjavil o vzhodnem vprašanju takole:

V rusko-turški pogodbi z dne 16. marca 1921 obstoječa točka, po kateri se ima svoboda plozbe trgovskih ladij po morskih ožinah urediti po posebni komisiji, ki bi bila sestavljena od zastopnikov vseh držav, meječih na Crno morje. Ta točka pogodbe obseva obširno vsebuje in določa interese Rusije.

Kar se tiče vprašanja možnosti vojne na bližnjem Vzhodu, je mnenja, da bi kriza na Vzhodu imela katastrofalne posledice za politični položaj in daljni razvoj Evrope le tedaj, če bi Romunska aktivno in skupno z malo antanto nastopila proti Turški! Poljska ima sedaj zelo ugodno priliko, da prevzame v tej smeri pomirjalno vlogo.

Českoslovaški parlament je sklican na 24. t. m.

Na Angleškem stoji pred kabineto krizo in pred novimi volitvami. Časopisje je postalo skoro brez izjeme napram Lloyd Georg-u zelo hladno in se splošno pričakuje njegov odstop.

POJASNILO.

Od raznih strani prihajajo na tajništvo Kmetске - delavske zveze prošnje in pozivi za javne ustanovne shode K. D. zveze. Od druge strani se nekateri pritožujejo pri tajništvu, češ, zakaj se ne vršijo več shodi K. D. zvez, ali je tudi ta organizacija zaspala, ali so se organizatorji ustrašili ovir in neprilik, ki jih mora

prestajati od italijanskih oblasti in deloma tudi od domačih nasprotnikov. Na ta vprašanja in pritožbe odgovarjamo: Javni shodi se ne morejo in ne smejo vršiti, ker je še vedno v veljavi Faktov dekret. Tajništvo je napovedalo shode na Vipavskem in na Krasu, kakor tudi na Tolminskem, ki so pa bili po oblasti prepovedani. Govornik je prišel n. pr. na Kras v Gorjansko in Brje, a je moral oditi, ker je istčasno izročil karabinerjem sklicateljem pismeno prepoved shoda po komisariatu v Sežani. Organizatorji K. D. zveze so bili v zadnjih mesecih prisiljeni se baviti z drugimi za naše ljudstvo tudi važnimi stvarmi, kakor n. pr. s Krnskim dogodki in ustanovitvijo samostojnega Političnega društva »Edinost« v Gorici. Pred vsem pa ne smemo pozabiti, da so na Goriškem samo nekateri, ki so posevečali in bodo posevečali svoje moči organizaciji Kmetško-delavskih zvez.

Zavedajmo se tudi, da se organizacija K. D. zvez ni ustrašila in ne bo ustrašila nobenih nasprotnost, naj pridejo od te ali one strani, toda s časom in razpoložljivimi delovnimi silami mora računati vsaka organizacija.

Tajništvo Kmetске - delavske zveze v Gorici.

Domače novice.

+ Zborovanje v Trevisu. Preteklo nedeljo se je vršilo v Trevisu drago zborovanje zastopnikov vseh vojnih oškodovancev Italije. Prisotni so bili odposlanci odborov za vojne oškodovance iz Trevisa, Vidma, Benetk, Belluna, Vicenze in Gorice. Zastopnikov Južnega Tirolskega ni bilo zraven. Iz Goriškega so se odpeljali v Trevisu dr. Cosolo, dr. Targioni in dr. Sturani. Slovence je zastopal dr. Besednjak. Zborovanje je trajalo od 14. do 19. in pol ure in se je bavilo z vprašanjem, kako je treba organizirati vse vojne oškodovance Italije v boj proti vladi. Napravil se je sklep, da se ustanovi skupen list za vse vojne oškodovance, ki bo izhajal v Benetkah. Določil se je glavni urednik v osebi odvetnika Cumina iz Benetk in deset urednikov za posamezne pokrajine. List bo zagovarjal pravice vojnih oškodovancev, širil zanimanje za vprašanje vojne odškodnine po Italiji in organiziral vse prizadete dežele v trdno enoto. List bo stal 100.000 lir na leto. Nadalje se je napravil važni sklep, da se skliče za dan 29. oktobra t. l. v Vidmu sestanek vseh poslancev, senatorjev, županov in predsednikov deželnih odborov Južnega Tirolskega, Goriške, Benečije in videmskega okraja, na katerem se bo sklenil boj, ki ga morajo začeti vojni oškodovanci proti vladi, da pridejo vsaj deloma do svojih pravic. Dne 23. oktobra se sestane v Vidmu poseben odbor, ki bo sestavil poročilo in resolucije, o katerih bo razpravljala in sklepala dne 29. oktobra glavna skupščina v Vidmu.

+ Pomagajte »Slovenskemu sirotišču«! Naš zavod ohranja letos 70 gojencev in gojenk. Ker jih je mnogo brezplačno in skoraj vsi drugi le za polovično plačo, je umljivo, da izhajamo le s težavo. Zavod potrebuje pomoči. Zelo bi nam bilo ustrezno, ko bi v občinah, kjer je bila dobra letina za krompir in fižol,

naši somišljeniki, zlasti mladeniči in dekleta nabrali kaj teh pridelkov. Pripravljeno smo tudi dati za trud kako nagrado in pokriti vse stroške, ki bi bili združeni z nabiranjem. Vodstvo se že narrej prav toplo zahvaljuje vsem, ki bi hoteli kaj pomagati.

Vodstvo Slov. sirotišča.

+ Konferenca Sodalitatis Ss. Cordis za svetogorsko pogorje — dekanija Solkan — bo v ponedeljek 23. t. m. v samostanu oo. kapucinov v Gorici. Začetek ob 10. uri.

+ Petnajstletni mašniški jubilej na Sv. Gori. V četrtek, dne 26. oktobra bodo praznovali na Sv. Gori petnajstletnico mašniškega posvečenja duhovniki sošolci, posvečeni l. 1907. Iz goriške škofije so sledeči gospodje: Gerbec Anton, župni upravitelj na Otlici; Vodopivec Jožef, župnik v Dornbergu; Kenda Ivan, kurat v Novakih; Klobučar Andrej; župnik v dekanu v Bovcu; Posarelli Stefan, župni upravitelj na Otlici; Vodopivec Jožef, kurat v Nabrežini. Vdeležijo se tudi duhovniki sošolci iz sosednih škofij. Ob 9. uri bo slovesna božja služba, slavnostni govor bo imel g. dekan Jakob Rejčič iz Solkana. — Gospodom, ki v tako težkih časih že petnajsto leto uspešno na stirujejo v vinogradu Gospodovem širrom naše domovine izrekamo tem potom naše najiskrenejše čestitke. Na mno ga leta!

+ »Goriško učiteljsko društvo« ima svoj letni občni zbor v Gorici dne 2. novembra t. l. v »Trgovskem domu« ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo a) tajnika, b) blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Predlogi in nasveti. K obilni udeležbi va bi odbor.

+ Obletnica koroškega plebiscita. Dne 10. t. m. sta minili dve leti, ko smo bili Slovenci poraženi pri koroškem plebiscitu, ter so bili najlepši deli slovenske Koroške priključeni k Nemški Avstriji. Bridki so občutki, ki jih budi ta obletnica v vsakem Slovencu in tudi mi primorski Jugoslovani se je spominjamo s turbno v srcu. Čeprav naš narodni položaj ni ravno zavidanja vreden, se vendar zavedamo, da je koroški poraz eden najžalostnejših listov v naši narodni zgodovini.

+ Dinar se dviga. V zadnjih par tednih se dinar sicer počasi, toda vstrajno dviga. Med tem ko smo dobili okrog srede septembra za 1 liro še okrog 15 jgsl. kron, stane po zadnjem tržaškem borznem poročilu 1 dinar že 38 stotink, to se pravi 1 lira prilično 10 jgsl. kron.

+ Centralno bogoslovno semenišče v Gorici prične šolsko leto dne 24. t. m.

+ Načrti fašistov? »Il Lavoratore« v Trstu z dne 17. oktobra t. l. prinaša sledeče poročilo iz Londona: »Fašisti pripravljajo vojno proti Jugoslaviji. Dunajski korespondent lista »Daily Herald« javlja, da je izvedel pri mažarskem poslanstvu na Dunaju da je odbor »mažarskih probujencev« prejel od italijanskih fašistov pismo, podpisano od Mussolini-ja, s katerim so »mažarski probujenci« pozvani, naj bodo pripravljivi na prevzetje državne oblasti. Pripravljivi naj bodo tudi skupno z italijanskimi fašisti na vojsko proti Jugoslaviji. Fašisti so v ta namen ustanovili mednarodni odbor, kateremu pripadajo poleg italijanskih in mažarskih »fašistov«

Mrs. Craik :

Brižki kipar.

(Iz angleščine F. Š.)

(Dalje.)

Ves tisti čas, ki je potekel med aretacijo in zasljanjem je preživel Andrej v nekakem mrtvulu. Mrzlica mu je izžela vso moč, čutil in spremenila njegovo zunanost v starčka. Njegovi prijatelji, še mnogi po številu so sprejeli oba njegova sinova v oskrb. Storiili so dobro delo kajti ubogi kipar se ju ni niti več zavedal. Če sta ga obiskala ju niti zapazil ni; naposled so ju stalno odtegnili temu prizoru nesreče in trpljenja. Le od Jerice se oče ni hotel ločiti. Bila je dražestna stvarca, cela podoba njene matere na obrazu in izrazu, v ostalem podoba očetova: Oči je imela zamolklo rujave, redka prikazani pri otrocih, tako temne, da bi jih površen opazovalec smatral za črne. Lasje so imeli barvo kakoršno slikarji najraje uporabljajo pri slikanju Krista in Madone in vsi soglašajo da je najlepša izmed vseh barv.

Jerica je izgledala kakor angelj. Prvi znak vrnitve zavesti pri Andreju je bilo spoznanje svoje hčerke in klicanje po imenu. Bila je njena mati ona sama in ravno ta podobnost materi je tolažila ovdovelega trpina. Prišel je govoriti v zvezi, govoril je s hčerko in vsemi obiskovalci. Polagoma se mu je vračala duševna moč tako, da se je že pripravljaj na zagovor zaradi zločina, ki so ga dolžili. To je bilo

važno, kajti vsi dokazi so kričali proti njemu, da Andrej ni mogel ničesar, dobrega več povedati o sebi. Trdil je le, da ni nikogar videl onega dne na poti domov in da je bil doslej vseskozi čist značaj.

Konečno so privedli kiparja iz ječe v sodno dvorano. Sam sebi se je zdel kot iz groba vstali in tak se je zdel vsem.

Andrej je bil močan, krepak, plemenit mož, toda sedaj je izgubil vse meso raz njega, le njegova visoka postava je še delala dolgo senco. Temni krogci so mu obkrožali oči, na obrazu mu je ležala rumenkasta barva. Zavest pa je imel vseeno mirno in zbrano; nihče ni mogel obrzhati pogleda na njemu in dvomiti le za hip o njegovih nedolžnosti. Mala hčerka Andrejeva je stala ob njegovi strani in zdela se je da bujnih cvetka poganja ob robu groba.

Jerica se je živela v očetovo nesrečo, vznemirjala jo je le velika množica gledalcev. Stiskala se je še tesneje k očetu in ni odvrnila oči od njega.

Izpraševanje se je nadaljevalo. Vsi dokazi so bili proti Andreju, posebno besede, ki jih je bil izrekel Melhijorju ob zapuščenju dvorane. Te se je smatralo za premissljeno grožnjo.

Kdor je poznal Andrejevo srce je pač vedel kdo je ta mož, toda sodni dokazi so bili prejasni za oporekanje. Spoznali so ga za morilca. Andrej, pokončni mož, ki ni nikoli dvignil roke proti bližnjiku, je vsled fatalne ure srečanja z Melhijorjem Kunst bil odveden v zapor s pečatom ubojstva na čelu. Izvršitev sodbe je bila prenešana

na kratek odlog radi dosedanega značaja Andrejevega. Še nikoli ni roka pravice tako neusmiljeno zamahnila po žrtvi. Prijatelji Andrejevi so priskočili, da bi posredovali, niso pa dosegli drugega, nego odlog izvršitve kazni za nekaj tednov.

Ta doba naj bi služila v razkritje resnice. V tem času so naložili umetniku izvršitev različnega dela v okras sodniške palače v Brižu. V ta namen so ga privedli iz celice in ga nastanili v dvorani, kjer se je bila zapečatila njegova usoda.

Dvorana je izgledala mračno, tesnobno. Malo osvetljena od solca je bila in po kotih so se lovile težke sence kakor ponoči. Samo peč in kupček drvi sta bila prijazna predmeta toda toplota je segala samo do tje, kamor je segal plamen.

V dvorani ni bilo predmeta razven osamljene mize na sredi, klopi in slamnatega ležišča v najtemnejšem kotu. Takšen je bil ta kraj, da se je vsakdo prestrašil ob vstopu in umaknil nazaj. Koraki došleca so votlo odmevali in vsak korak je strahotno odjeknil, ta jek pa se je zdel korak pošasti ki natanko in dosledno pobira korake od zadaj.

Andrej in hči sta čula za seboj zapiranje težkih vrat in ostala sta odselej sama v dvorani. Mala deklica je peljala očeta do klopi ob peči in se vsedla k njegovim nogam, objemaje očetove roke s svojimi nežnimi ročicami. Ni pogledala drugam, nego v velik ogenj in v očetov obraz. Nekaj časa so jo plašile sence, ki so krožile po

stropu vsled plamena v peči. Jerica se je privadila ječi in ni zapustila očeta niti za hip, razven takrat, ko se je odpravila domov spat, da se vrne naslednjega jutra. Toda samotna soba doma je bila še bolj pusta nego ječa.

Andrej ni imel več upanja. V življenju ni poznal skrbi in prva, ki je udarila po njem nenadoma ga je strla. Žel je samo, še to, da bi ta zadnji košček življenja uporabil za nesmrtno delo, ki ga zapusti v dokaz svojega talenta, da bi nekoč njegova deca ne zarudevala ob spominu na očeta potem ko morda čas izbrise madež raz njegovega imena. Vrnil se je k težkemu napornemu delu, ki ga je semtertje odtrgalo obupnemu duševnemu stanju.

Jasni trenutki so se mu vračali, pozabil je včas vse svoje skrbi, svoje znamenito ime, svoj zapuščen dom in mislil je samo na svoj umotvor.

Tu pa tam je odnehal od dela, se zamaknil v prekrasno figuro, ki je vstajala v življenje pod njegovimi rokami in šepetal si je sam pri sebi: »Kdo bi zamogel misliti, da roka morilca stvarja kaj takega in da so možgani, ki vstvarjajo nesmrtna dela stuhlali načrt za umor!«

Vpliv umetniškega vstvarjanja mu je miril razpaljeno duševnost. Tesna ječa se je zazdela prijetna vsled lepih oblik, ki jih je hranila v sebi.

Če se je umetnik tesno oklepal življenja je bilo to v trenutkih, ko se je zazrl v ljubko stvarco, svojo hčer, najlepšo mladiko na drevesu veleuma. (Konec prih.)

tudi nemški monarhisti. Koliko je v teh vesteh resnice, ne vemo. Zdi se nam pa primerno, če v resnih časih beremo tudi kaj za kratek čas.

+ **Obrotno-nadaljevalna šola v Vrtojbi.** Vstrajnemu delovanju našega mladega starešinstva se je posrečilo, da se otvori v drugi polovici meseca oktobra 1922 obrtno-nadaljevalna šola v Vrtojbi. Kdor želi obiskovati to šolo, naj se zgleda pri vodstvu ljudske šole v Vrtojbi (g. nadučitelj Zorn Ivan) da ga vpiše. Priporočljivo bi bilo, da bi se zglasili tudi vaščenci iz Šempetra, Štandreža in Bilj, da dokazemo merodajnim oblastvom nujno in veliko potrebo te, kakor tudi drugih sličnih šol po deželi.

PISMO IZ ISTRE.

Kakor znano je došlo v Istri pred par meseci do razkola. Proti »Pučkemu Prijatelju«, do tedaj edinemu listu v Istri so razkolniki izdali »Staro Našo Slogo«. Kajpada sta dva lista pasivna, saj je znano, da še eden sam komaj izhaja. »Stara Naša Sloga« bi imela v enem letu 70 tisoč lir primanjkljaja. Kako naprej?

Tisti, ki so bili doslej nezadovoljni s sedanjim vodstvom, češ, da ni skrbelo za istrske kmečke ljudi — (Istra nima namreč samostojnega pol. društva, kakor ga je imela pred vojsko, ampak ima le pododbor tržaškega odbora) — so namreč trdili, da tržaški gospodje nimajo stikov z istrskim seljaštvom, ne poznajo njegovih razmer in je zato potrebno obnoviti staro istrsko društvo.

Dr. Wilfan se je postavil na stališče, da je ta zahteva opravičena, istrski pododbor se je pa temu protivil. Zagovorniki samostojnega društva so zato sklicali 12. t. m. občni zbor starega Mandič-Trinajstičevega »Društva za Hrvate in Slovence v Istri«, izvolili odbor, v katerem so zastopani kmetje, delavci, učitelji, duhovniki in doktorji, imenovali zastopnike v »Narodni svet« in začrtali program. Obnovljeno društvo je proglasilo »Pučkemu Prijatelju« za svoje glasilo in sklenilo osnovati v Istri »Narodno stranko«.

Med tem je bila izražena družtu od tretje strani želja, ali bi se ne hotelo pogajati za sporazum. Društvo je bilo pripravljen in 14. t. m. so se sporazumjevanja že vršila. »Narodna stranka« je stavila v sporazumu z istrskim Tiskom in drugim društvom sledeče pogoje:

1. Za vso Istro naj velja samo eno društvo, t. j. staro istrsko društvo; odbor se sestavi kompromisno.

2. Glasilo ostaneta »Pučki Prijatelj« in »Edinost«; novi list se ukine. Za financiranje sporazumnega pisanja v obeh listih naj se sklene prijateljska pogodba med obema strujama in lastniki obeh listov.

3. Program stranke ostane program sklenjen 1920 v »Nar. Domu« v Trstu; »Datijski program iz l. 1921 se izključi.

4. Istrsko društvo pristopi z bratskim tržaškim in goriškim društvom v »Narodni svet«.

5. Sporazum se mora podpisati v teku osmih dni.

Po daljšem razpravljanju je tretja, razsodniška stran stavila sledeče predloge, ki sta jih obe struji podpisali:

1. Polemike med »Pučkim Prijateljem« in »Našo Slogo« in osebni napadi prenehajo.

2. Obstojajo tri društva za Trst, Istro in Goriško.

3. Vsa tri društva se podredijo skupnemu »Nar. svetu«, ki obstoji iz delegatov vseh 3 društev. »Nar. svet« odločuje v splošnih narodnih vprašanjih, daje pravico za pol. delo in rešuje spore med organizacijami.

4. Sporazum se mora izvršiti v najkrajšem času, najkasneje v dobi 1 meseca.

Veseli nas, da so se v Istri razburkani valovi plegli in je prišlo med nasprotne strujama, kot upamo, do trajnega sodelovanja. Izmučena Istra nujno rabi, da se ji požrtvovalno posvetijo vsi narodni možje, ta jo s smotrenim delom rešijo gospodarske in narodne smrti.

Goriške novice.

+ **Nesreča.** V ponedeljek 16. t. m. je v neki družini v Via Ascoli deček dveh let zašel v omaro, kjer je bila shranjena neka strupena kislina (soda caustica) ter prišel steklenico in nekaj izpil. Mati je bila zaposlena pri večerji in je zapazila nesrečo šele po otrokovem kričanju; vzela ga je v naročje ter ga v teku nesla v prvo lekarno, ki je v Gosp. ulici. Komaj je povedala kaj se je zgodilo jo je lekarnar zavrnil ter rekel, da ni merodajen in naj gre k zdravniku. Zdravnik je dal otroku neko tekočino za ublaženje bolečin, ter odposlal mater domov s pripombo, da če bo otroku po noči hujše naj si poišče

drugega zdravnika, češ on se ne da motiti po noči. Toliko lekarnar kakor tudi zdravnik, nista opravila svoje dolžnosti. Lekarnar je tu za prvo pomoč, zdravnik bi pa moral otroku izprati želodec, kar pa ni storil. Otroku je med hudimi bolečinami po dvanajstih urah odšel med nebeške angelčke!

Prosvetna zveza

* **Po deželi** se je začelo živahno zanimanje za »Prosvetno zvezo«. Oglašajo se od vseh strani društva s prošnjo za predavanja in tečaje. Ker je posebno v začetku naval precej krepak, prosimo društva, naj se priporoče pravočasno, da jim ne bo treba čakati na predavanja. Ponočno opozarjamo ona društva, ki še niso priglasila svojega pristopa k »Zvezici«, naj to v kratkem store. Pri predavanjih in tečajih se bo »Zveza« ozirala v prvi vrsti na včlanjena društva. Vpisnina stane 10 L, članarina pa za vsakih 10 članov po 2 Liri. Upamo, da bo ta malenkostni znesek omogočil pristop vsakemu društvu. Zvezino tajništvo se nahaja za enkrat v Via Carducci 4, Gorica.

Društva, ki bi želela pravil »Prosvetne zveze« naj jih naroče pri »Zvezicem« tajništvu v Gorici.

Cerkno. V nedeljo 15. t. m. se je vršil pri nas dobro obiskan shod Kat. izobraževalnega društva. Na shodu je poročal tajnik Prosvetne zveze iz Gorice. Članstvo je zelo pazljivo sledilo predavanju. Med udeleženci smo opazili tudi odposlanca iz Zakriža in Ravni. Pripravljamo se na izobraževalni tečaj; ki ga bo v kratkem priredila v Cerknem »Prosvetna zveza.

Otočje. V našem društvu je zavladalo v nedeljo 15. okt. novo življenje. Imeli smo ta dan letni občni zbor, katerega se je udeležilo precejšnje število članov. Po občnem zboru je poročal odposlanec Prosvetne zveze o načrtih in potrebah izobraževalnega dela. Predavanje nas je navdušilo za zopetno živahno društveno delo.

Straža. Tudi naše društvo je začelo z resnim delom. V nedeljo smo imeli društveni shod, pri katerem je govoril zastopnik Prosvetne zveze iz Gorice. Upamo, da bomo odslej še v večjo vno delali na izobraževalnem polju, ko smo spoznali veliko važnost prosvetnega dela.

Pečine. Že naznanjena veselica za 22. t. m. se preloži na naslednjo nedeljo dne 29. okt. vsled nepredvidenih ovir; vsopred priobčimo v prihodnji številki.

Odbor »Planinke«.

ŠTEVERJAN.

V nedeljo 15. t. m. se je vršil pri nas ustanovni občni zbor »Prosvetnega društva«. Otvoritveni govor je imel dr. Brumat, predsednik »Prosvetne zveze«. Obrazložil nam je velike naloge, ki jih morajo vršiti prosvetna društva zlasti v vojni dobi v novi državi. Dokazal nam je obenem, da bodo naša društva mogla le tedaj svoje naloge izvršiti, če se strnejo v eno vso deželo obsegajočo organizacijo — v »Prosvetno zvezo«. Udeleženci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem in so izrazili željo po nadaljnjih predavanjih. Naša želja je, da se ogenj navdušenja, ki se je ta dan zanetil, ohrani in obrodi obilo sadov za procvit naše občine.

+ **Društva, pozor!** Ni vsako predavanje v korist in v napredek našega ljudstva. Kaka predavanja so za dobrobit ljudstva naravnost pogubna, vam pove prih. šte. »Straže«.

Naši fantje-vojaki.

Fantje odhajajo, kaj pa mi doma?

Vsled vojske in izselitve razredčeno število našega izobraženstva, ter velika zaposlenost onih, ki so še ostali, je povzročila, da naša organizacija ni storila vsega, kar bi morala, v prid našim fantom. Treba je, da se zganemo in da stopimo v ožji stik z njimi. Za zvezo z domovino bo služilo stalno dopisovanje s sorodniki in prijatelji. A to je vse premalo.

Treba bo skrbeti za slovensko vzgojo. Vsak vojak mora brati naše časopise in časnike, politične, kulturne, gospodarske. Svojci, društva, organizacije naj nekaj doprinesijo in naj v plemeniti tekmi izpolnujejo svojo narodno dolžnost. A treba koga, ki bo imel v razvidu vse naše vojake: kraj, število. Priti moramo tudi do tega, da bo v vsakem kraju, kjer so naši fantje, nekaj izvodov naše pesmarice z besedilom in notami. To jim bo v kratek čas, v razvedrilo ter bo plemenitilo srca in dvigalo duha. Ali ne bi mogli naši glasbeniki sestaviti pesmarico ad hoc?

Treba bo skrbeti tudi za versko-nravno življenje naših fantov. V Italiji bodo fantje imeli priliko, da se spoznajo z ne-

precejšnjimi zakladi italijanske znanosti in umetnosti; v tem bodo silno profitirali; na drugi strani pa jim preti zlo. Laška mesta s svojo senčno stranjo bodo stalna nevarnost za naše neizkušene fante in ta nevarnost se poveča, ako upoštevamo južno lahkoživost laških tovarišev. Zato naj bi fantje prejeli primernega čtiva. Misli se, da za sestavo kratkega, majhnega molitvenika z moralnimi, krepkimi navodili za naše fante. Petdeset strani povsem zadostuje. Zbor sv. Pavla, kje si? Mogoče bi se dal molitvenik združiti v knjižico, ki bi obsegala priročno vsega, kar mora vedeti mladi slovenski fant, ko gre v vojake. Sto strani močno knjižico, bi imel v žepu in jo branil kot zaklad. Nekak Vademecum!

Merodajni krogi, zbudite se! Gre za našo bodočnost, za cvet našega ljudstva! Šček.

ZANIMIVO PISMO IZ FLORENCE.

Ko smo prejeli od naših domačih prilog »Gor. Straže« z dne 27. 9. smo jo z veseljem čitali. Zahvaljujemo se Vam v imenu vseh vojakov, ki služimo pri 19. topniškem polku v Florenci. Goričani smo prišli sem 26. 9. zvečer. Na postaji nas je čakala ogromna množica ljudi, vojaški polki so nas pa spremljali do vojašnice. Florenca ni videla še nikoli toliko Slovencev, ter tudi ni slišala tako krepkih slovenskih pesmi, ki so odmevale po mestu. Ta dan so še le zvedeli, da živi naš jezik na zasednem ozemlju. Častniki so nas že drugi dan povpraševali če znamo pisati, in so se čudili, da ni med nami nobenega analfabeta. Iz Trsta in Istre so prišli 3. t. m. Dan preje so nas gledali častniki po strani. Govorili so: »Jutri pridejo samo mladeniči naše narodnosti,« toda varali so se: k našemu polku so prišli sami Slovenci in Hrvatje. Tu je dosti dela, prostega časa nimamo skoro nič; konji so zelo hudobni in se vsak dan pripeti kaka nesreča. Obračamo se na naša društva, da nam pošiljajo dobre slovenske knjige. Društva! Dolžnost Vas veže, da pošiljate svojim članom k vojakom tudi časopise, ter jim poročate, kako napreduje društvo. Vspodbujati jih tudi morate v veri in narodnosti. Roditelji, pošiljite svojim sinovom v vojašnico ital. slovensko slovnico. Dobite jo pri K. T. D. v Gorici; stane 5 L. Vsakemu od nas se godi slabo, če ne zna italijanski; naši častniki mislijo, da mora znati vsak človek tudi druge narodnosti njihov jezik. Končujemo in kličemo: Bog živi slovenska dekleta, Bog živi vsa Pevska in izobraževalna društva, Kmetko-delavsko zvezo, ter jo pozivljamo, naj gre s svojim glasom naprej! Pozdravljamo tudi »Slov. dijaško zvezo! 19. Artigleria da campagna, 4. Batteria, Firenze. Ludvik Vidmar, Rihenberg, Jernej Primožič, Kostanževica, Trampuž Ferdinand, Temnica, Štok Pavel, Dufovlje, Flander, Cerkno, Kemil Ivan, Pertot Celestin, Karol Vodopivec, Pliskovica, Štok Anton, Čopinja, Peternel, Cerkno.

Pozdravi iz Verone:

Mladi fantje vojaki iz Goriške, poljski in gorski topničarji v vojašnici v Veroni, pošiljajo pozdrave vsem: Starišem, bratom in sestram, ter vsem tovarišem in tovarišicam, fantom in dekletam, ter vsem narodnim in izobraževalnim društvom primorske dežele. Lisjak Ivan, Dornberg, Zalošče; Vodopivec Anton, Dornberg, Brdo; Gomišček Vencelj, Solkan; Gomišček Alojzij, Solkan; Mahovec Kristjan, Žablje; Bat Rok, Žablje; Vouk Anton, Trnovo; Saksida Jožef, Gradišče; Bandelj Marji, Saksid; Trčnon Feliks, Klanc; Izidor Vinkler, Lokovec; Zabrič Jožef, Brestovica; Šabec Jožef, Zagorje; Copič Jožef, Zagorje.

PROTEST.

Zbor Svečnikov sv. Pavla v Gorici ogorčeno protestuje proti pisavi lista »Naša Sloga« v Trstu, ki psuje v svojem uvodniku istrsko duhovščino s kleveto: »**crni boljševiki.**«

Gospoda okoli — »Naše Sloge« — roko na srce: Koji stan je zadnja leta največ delal, vstrajal in trpel tesno združen z trpečim hrvaškim in slovenskim ljudstvom v Istri in drugod?! In sedaj po tolikem preganjanju prihajate nad naše sbrate s prostaško kleveto — javno v listu pod krinko »Sloge!« Takih prijateljev in »slogašev« varuj nas Bog — sovražnikov se bomo že sami!

Čč. sbrate v Istri pozivamo, da strnejo svoje vrste ter tesno združeni s svojim vernim ljudstvom vstrajajo v veselih in žalostnih dneh! V naši edinosti je moč! Naša solidarnost z Vami, dragi sbratje, je pač naravna, potrebna a tudi sigurna. Pogum in sreča junaška! Bog z nami!

Za Zbor Svečnikov sv. Pavla: V Gorici, dne 15. oktobra 1922. Mons. Anton Berlot, odbornik. Mons. Ig. Valentinčič, starosta.

+ **200 L nagrade** dobi oni, ki izsledijo ali izve — kam so odpeljali kobilu, katera je bila ukradena dne 16. t. m. po noči kmetu Rudolfu Zbogar v Banjšicah, iz zaprtega hleva. Kobilu je precej močna, temno rudečkaste dlake, na eno oko slepa in na eno prednjih nog nekoliko pošepa. Zdi se, da je bila odpeljana v smeri proti Ravnici. — Kdor kaj izve naj sporoči na zgornji naslov.

+ **Zgubljeno — najdeno.** V petek dne 13. t. m. je našla neka oseba na sadnem trgu možniček z malo svoto denarja. Kdor je zgubil naj se zgleda pri »Goriški Straži«.

Zgubljeno. Batič Franc. Cesta Sv. Križ št. 87 je zgubil dne 16. t. m. na trgu v Ajdovščini od 15—16.000 L. — Pošten najditelj je naprošen, da vrne na gornji naslov, proti dobri nagradi.

Listnica uredništva.

Ker je politični položaj zelo zapleten in se ravno te dni bije boj za naš obstanek, smo morali današnjo številko v prvi vrsti posvetiti tem vprašanjem. Vsled tega smo morali odložiti za prihodnjo številko par člankov in več dopisov. Prosimo za potrpljenje. — G. poslanec Šček nam je poslal odgovor za g. Košiča; radi pomanjkanja prostora smo ga morali odložiti za prihodnjico.

„Za svojo družino vzamem izključno le Vaše testenine“

Priznal je eden največjih trgovcev z delikatesami v Trstu potniku tovarne testenin v Ilirski Bistrici. Mož ki pozna in ima na razpolago najboljšo izdelke, ve kaj je dobro.

Najbogatejša zaloga

damskih klobukov zadnjih vzorcev in največja izdelovalnica modnih predmetov je v Gorici pri

Rozi Mungherli

Corso Verdi 41, vogal ul. Contavalle I/II
Cene brez vsake konkurence!

INTELLIGENTEN RUS, ki je živel 10 let na Francoskem, daje inštrukcije za francoski in ruski jezik. Naslov pove uprava »Straže«.

GOSPA FRANCOZINJA podučuje francoski jezik praktično in v teoriji. Naslov pove uprava »Straže«.

DEČKA OD 14—17 LET starega, ki bi imel veselje do pekarske obrti sprejme Feliks Muznik, Sv. Lucija. Predstaviti se mora osebno.

GIMNAZIJEK, ki je absolviral gimnazijo ter napravil maturo išče primerne službe. Zmožen je tudi ital. jezika. Naslov in pričevala pri upravi »Goriške Straže«.

Zupanstvo občine Štandrež pri Gorici. Štev. 1666-22.

RAZGLAS.

Podpisani razglašajo s tem, da imenik državljanov po polnem pravu v smislu S. Jermainske mirovne pogodbe je razpoložen v obč. uradu od 16. oktobra do 14. novembra 1922.

V tem času morejo prizadete stranke uložiti utok proti opustitvi upisa kakor tudi proti pomotnim upisom na kr. generalni civilni podkomisarijat v Gorici potom zupanstvo Štandrež.

Štandrež, dne 14. oktobra 1922.

Zupan Anton Reščič.

NAZNANILO.

Naznanjam slav. občinstvu, da premetim svojo krojačnico iz Gorice, ulica Duomo št. 11 (Stari trg) v Selo št. 95, pri Črničah. Izdeloval bodem po želji vsakega tudi najfinejše — istotako za dame. Cene nizke — postrežba točna in solidna.

ANTON REBEK, krojaški mojster.

Dobro vpeljana trgovina z mešanim blagom v sredini mesta s koncesijo in vso opravilo se odda v najem. — Naslov pove uprava »Straže.«

VABILO.

V nedeljo, dne 29. oktobra t. l. ob 9. uri predpoldne, se vrši izredni občni zbor prvega Stavbnega društva v Renčah, reg. zadr. z omeji. zavezo v društveni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Izvolitev novega člana načelstva.
2. Raznoterosti.

ODBOR.

RAZGLAS.

Z ozirom da je dokončana poprava prostorov, ki so služili za uradovanje „Zastavljavnice“ začel bo ta oddelek z

2. novembrom 1922

svoje normalno poslovanje.

Dragocena in navadna zastavila se bodo sprejemala v zastavo vsaki delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

Ravnateljstvo zastavljavnice in z njo združene branilnice v GORICI.

Proda se ugodno

35 komadov ozkotzirnih železnih tračnic (šin). Ponudbe pod: „Tračnice“ na upravo „Goriške Straže“.

Podpisani naznanjam preč. duhovščini, da sem preselil svojo srebrarsko delavnico, katera je bila pred vojno v Stolni ulici 7 v ulico Morelli št. 17.

Ob enem se toplo priporočam za izdelovanje cerkvene posode, orodja in sestencev; stare se temeljito prenovijo.

Josip Lipicer
srebrar in pozlatar v GORICI.

Procesija Matere božje na Sv. Goro.

Najlepše fotografije, edina popolna zbirka, obstoječa iz 26 razglednic s slikami celega spreveda od stolne cerkve v Gorici v cerkev na Sv. Gori se dobijo pri

Vittorio Molesini, Gorica, Via Garibaldi 5.

Pošilja se franko čela popolna zbirka na deželo po pošti proti nakazilu 25 lir.

Sprejme se za takojšnji nastop, *blagajničarka in trgovski pomočnik*, za trgovino z manufakturnim blagom, večča, slov. in ital. jezika. — Naslov pove uprava »Goriške Straže.«

Izšel je:

Vedež za l. 1923

in

Hišni prijatelj.

Dobiva se v Gorici v **Knjig. K. T. D.** V Trstu pri **J. Stoka** via Milano 37.

Cena: Vedež lično vezan stane **L 3.**
Vedež elegantno v platno vezan **L 3.**
Hišni prijatelj **L 2.**

POZOR.

Kdor želi rediti sviloprejke, naj se obrne do Josipa Brumat v Mirnu pri mirnodvoru, zastopnika najboljših tvrdke Levi v Vilanovi pri Gradišči ob Soči. Prepričajte se pri bivših naročnikih v Kanalu, Komnu, Biljah, Vrtojbi itd. da se je vsem dobro sponeslo. Seme se oddaja od 12-15 aprila, t. j. za daljne odjemalce. Bližnji pa dobe izvaljene sviloprejke. Naročiti je čas samo do 1. marca — potem ne več.

Županstvo občine Renče

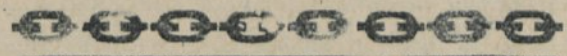
odda potom javne dražbe delo za zgradbo lesene brvi čez Vipavo pod Gradišcem.

Nadaljna pojasnila se dobijo v občinskem uradu.

Rok [za predložitev ponudb je do 21. oktobra 1922.

Franjo Duršot.

Župan

ŠOLSKE ZVEZKE

ŠOLSKE KNJIGE

ŠOLSKE POTREBŠČINE

se dobi po konkurenčnih cenah

v **Knjigarni Kat. fisk. druš.**

Gorica - Via Carducci 2 - Gorica

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na du-najski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoli.

Došlo je pohištvo (mobilja)

vsake vrste po zelo ugodnih cenah, ter blago zajamčeno.

P. Grignaschi, ul. Morelli 49.

VELIKA IZBIRA

klobukov za gospe

OTILIA CALLIGARIS

GORICA

- Via Mamelli 4 (prej via Scuole). -

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.

Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica **CENTRALA:** Rezerva SHS kron
80 MILIJONOV. **LJUBLJANA.** 64 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8', — 12 in od 3—5

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžet & Koritnik)

GORICA :: Corso Verdi štev. 7 :: GORICA

Velika izbira moškega in ženskega sukna, raznovrstnega zephirja, perkala ter perila, velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi vsakovrstnega blaga za neveste, drobnarij ter vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

Josip Kerševani

mehanič in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5, Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

OBVESTILO

Podpisani uljudno naznanja preč. cerkvenim oskrbništvom in slavnemu občinstvu da so dospele voščene sveče lastnega izdelka ter se bodo iste prodajale v prodajalni

Katoliška tiskovnega društva v Gorici Montova hiša
VIA CARDUCCI št. 2

in v TRSTU v Novem pogrebem podjetju, CORSO VITTORIO EMANUELE III. 47.

Za obilna naročila se toplo priporoča udani **J. Kopač.**

BRUNO SAUNIG - GORICA

Via Carducci 3 — Telefon št 162 — Via Carducci 3

Usnje
Cevljarske in sedlarske potrebščine
vrvi

Tržaški biči, bičevniki

Glavna zaloga za Goriško podpetnikov „Pell“ na debelo po tovarniških cenah

Sveče, Kadila Vosek

Nakupuje ceblne vosek po anevnih cenah

Na drobno!

Velika razprodaja

ANDREJ MAVRIČ

manufakturna trgovina z izgovljenimi oblekami
GORICA - Via Carducci št. 11 - GORICA

Zgoraj imenovana trgovina opozarja cenj. občinstvo, naj se zamudi najugodnejše prilike, nabavni si po nizki ceni dobijo manufakturno blago!

Vsled proslavne v lastno hišo in pomankanja prostorov se bodo pred julo raznovrstno žensko in moško blago, žimo, volno, blazine, ter s lon vse najp. tr. bl. j. bl. za novoporočence

pod tovarniško ceno,

Ponovno opozarja cenj. občinstvo, naj up. rabi to priliko, ki bo trajala od 20. septembra 1922 do proslavne v lastno hišo štev. 3 Via Carducci.

Za obilen obisk se priporoča

ANDREJ MAVRIČ

Ne pozabite na domačo tvrdko! :: Postrežba najboljša in točna!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

J. Lenassi, Gorica, Via Trieste 16. Moka, sirk, oves, otrobi, kava sladkor, špeh, olje, petrolej itd